

hugsu eg fyrst og fremst uppá uppskotini hjá javnaðarmonnum um kontantbetingargrunnin til fiskimenninar, hjálpargrunnin til sjúkar og treingjandi fiskimenn, bygglánsgrunnin, hvareftir fiskimenn og arbeidsmenn kunna fáa 80 pct. bílig lán til húsa-bygging, betri veiðikor í Grønlandi, stúdning til lán til keyp av fiskiforum, bæði til heimaróður og langfararfiskiskap o.s.fr.

Tað størsta og týðningarmesta, ið okkara logting kann gera, er at bota korini hjá fiskimonnunum. Í hesa uppgávu megu logtingsmenninir leggja alla teirra orku og øll teirra evnir.

Bara nú útróður og sildafiskiskapur kundu skoytt munandi uppí fiskimansins líflu vár- og summarvinnu.

Heine Djurhuus,
á Ströndum.

Radiotelefon umborð á teim føroysku fiskiskipunum.

Málið um radiotelefon umborð í sluppum okkara varð lagt á tingborð av Føroya skipara- og navigatørfelag, og hevur tað verið til viðgerðar. Harður og drúgvur orðadráttur hevur verið um hetta mál.

Javnaðarmenn við Jacob Nielsen sum orðforara bardust fyrri, at radio telefon kom umborð í fiskifør okkara av hensyn til bjarging av mannalívi.

Málið kom so aftur fránevndini, ið har hetta uppskot fram við hesum negativa uppskoti:

»Ídet man henviser til det i Betænkningen anførte, tilsendes der Føroya Skipara- og Navigatørfelag et Eksempplar at Betænkningen.»

Hesum uppskoti vóru javnaðarmenn imóti og settu J. Nielsen og fleiri javnaðarmenn hetta greinda broytingaruppskot:

»Alle ved, hvor vigtigt det er for de søfarende at lade høre fra sig. Alle ved, hvor mange Menneskeliv, der er blevet reddet ved, at vedkommende Fartøj har kunnet sætte sig i Forbindelse med Land eller andre Fartøjer; det samme gælder med Hensyn til Skib og Ladninger, som er bjærget, da det er lykkedes dem at opnaa Forbindelse med Omverdenen. Ligeledes er mange Udgifter sparet for Skibe, som har kunnet afgive og modtage Ordre ude til Sos.

Færinger har en gammel Fiskerflaade, som maa søge langt fra Færøerne — ja længere, end det egentlig var beregnet for den, da den blev bygget, thi Skibene blev bygget med Nordsøs-, Færø- og eventuelt

Islandsfiskeri for Oje, men Tiderne har udviklet sig meget paa Fiskeriomraadet, idet de samme Skibe nu maa sejle til andre Fiskefelter, som Svalbard, Bjørnøen og Grønlands Vestkyst. Skibene maa derfor sejle over Atlanterhavet og passere det berygtede Farvand ved Kap Farvel.

Mange Skibe har i dette Farvand, særlig i Efteraarstorme, været udsat for Havari af en eller anden Art og har været fuldstændig overladt til sig selv. Heldigvis er for Færingers Vedkommende ingen Menneskeliv gaaet tabt i dette Farvand. Men da man husker, at to Skibes besætninger er blevet reddet af andre Fartøjer, som tilfældig har observeret Havaristerne, forstaa man, hvor let der kunde være sket et uerstatteligt Tab af Menneskeliv. Atter andre mer eller mindre havarerende Skibe er kun paa Grund af særlige gunstige Omstændigheder ved egen Hjælp naaet i Havn efter lang og besværlig Rejse, hvor Besætningen har levet i stadig Angst og Spænding for at naa Havn. Den har ofte manglet baade Proviant og Brændselsolie, og der vilde under fortsat daarligt Vejr og uheldige Omstændigheder ellers aldrig været naaet hjem; men nu været iblandt dem, som forsvandt i den ukendte dystre Tavshed.

Skibe, som har fisket ved Island er gaaet under, d. v. s. er blevet borte med Mand og Mus, og kun et enkelt af disse har haft Radiotelefon, alle andre har ikke kunnet lade høre fra sig. Hvem ved, om de ikke havde kunnet rekvirere Assistance, saafremt de havde haft Radiotelefon om Bord?

Hjælp og Assistance vil i de fleste Tilfælde være nær ved Haanden, bare Skibene i Farestunden er i Stand til at lade høre fra sig og komme i Forbindelse med andre Skibe.

I Island er der ved Lov af 1. Februar 1936 fastsat Bestemmelser om, at ethvert islandsk Skib i Fart mellem Island og Udlandet med mindst 12 Mands Besætning skal have Radiotelegrafstation om Bord, og mindst en af Besætningen skal have Radiotelegrafisteksamen.

Vi anser det for nødvendigt og paakrævet at forsyne vor Fiskerflaade med Radiotelefon, hvorfor vi iøvrigt henholde os til hør anførte, og i Overensstemmelse med en af Skipperforeningen til Udvalget stillet Skrivelse vedrørende foromhandlede Spørgsmaal, tillader os at fremsætte følgende

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om,

1) at der gennemføres Regler, hvorefter det paalægges registreringspligtige Fiskerskibe, hjemmehørende paa Færøerne, at være forsynet med Radiotelefon, for saa vidt de driver Fiskeri udenfor færøsk Farvand,

2) at det fastsættes, at der om Bord findes mindst 1 Mand med nødvendig Kendskab til Pasning af Telefonen og de gældende Regler om Telefonering.

Lagtinget, 23. Oktober 1939.

Jacob Nielsen. P. M. Dam.
S. J. Hejnesen.

I hesum máli setti A. Samuelson fram hetta broytingaruppskot til javnaðarmanna broytingaruppskot:

»Underændringsforslag til motiveret Ændringsforslag i Sag Nr. IV. 3/1939:

Som Punkt 3 sættes:

Omkostningerne afholdes forlods af vedkommende Skibs hele Fangst.

Punkt 4:

Ordningen træder i Kraft 1. Januar 1941.

Lagtingssalen, 31. Oktbr. 1939.

A. Samuelsen.»

Samuelsons uppskot varð viðtikið við 13 atkvøðum. Javnaðarmenn vildu ikki vera við til at leggja 35 pct. av útreiðslunum á fiskimannin.

Javnaðarmanna uppskotið, ið annars varð viðtikið við 18 atkvøðum, fekk so statt hetta uppiskoytið.

Kríggs- umstøðurnar.

Sunnudagin: Ein norskur dampari varð sòktur. 30 menn, ið vóru við, bjargaðust. Enscur dampari uppá 5000 tons varð sòktur. Flestir av manningini vóru bjargaðir. 2 enskir trolaarar vóru sòktir. Manningin á báðum trolarunum bjargaðist.

Á vígstøðunum er eingin stør-hending.

Mánadagin: Óveðrið hevði í langa tíð forðað ágrýtnari kríggssørslu. Strekkið ímillum tey stóru og sterku verjuverkini, Siegfriedlinjuna og Maginotlinjuna hevði ligið í evju og gjørt tað at kalla ómøguligt at troðka seg fram í stórum flokki íggjøgnum hetta »Ingenmandsland«. Men á eftirmiðdegi mána-dag skifti hann ætt, og turt og frostveður varð. Og bráðdliga var stórri lív í kríggssørsluni. Flúgvumaskinurnar fóru í hópa-tali inn um at njósast hvør hjá øðrum. Summar vóru niður-skotnar. Einstak álop vóru gjord á Franskmenningar. Men Týsk-ararnir vóru afturriknir.

Týsdagin: Týskararnir létu tey neutralu londini vita, at Týskland mátti vera strangari móti monnum, ið komu inn í Týskland frá neutralum londum; tí tað var komið upp, at Eng-land hevði misbrúkt til njósnan tann rúma rætt hjá teim neutralu at vera í Týsklandi. Møgulig-leikin hjá neutralum at koma inn í Týskland, verður sostatt lítil hereftir.

Tann størsta hending henda dag var Molotofs tala. Hon bar iva og ótta við sær til Norðan-lond.

Ónsdagan: Paasikivi og Tanner við hjálparmonnum vóru afturkomin til Moskva. Men har sótu teir hægstu menn í Ruslandi í samráðing um út-lendsku víðurskiptini. Við vestur-vígstøðurnar var alt í sama lagi. Sjókríggjið lá í kyrrindum — dagurin var góður fyri England.

Hósdagin: Eisini henda dag var — sum ofta ljóðar í radio — rólígt, ongur stórhendingar. Høvuðstíðindindi vóru, at Hitler úr Gdynia hevur ríkið allar Polakkarnar út og innflutt balltiskar Týskarar í teirra stað. Flestir Polakkarnir vóru Jødar. Hesir eru barbakaðir ríknir út, alt teirra góds og dýrgripir vórðu tikin frá teim av nazistarnar.

Fríggjadagin: Tíðindini komu um, at Amerika hevði viðtikið at avtaka neutralitets-lógina. England og tey lond, ið sjálvi kunnu koma eftir teim, kunnu nú óheft keypa kríggss-vápn.

Samráðingarnar millum russ-isku stjórna og teir finsku út-sendingarnar fóru fram. Um úrslit var einki frætt.

MOLOTOF greiður frá Ruslands krøvum til Finnlands.

Tá ið tað frættist, at Rusland hevði sent boð eftir finskum útsendingum at samráðast við russisku stjórna á sama hátt sum hent var við estlendskar, letlendskar og lithauskar ríkis-stjórnamenn, kendist tað sum eitt óløg var við at bróta inn yvir ikki bara Finnland, men yvir allar tær norðlendsku tjóðirnar.

Samráðingar hava nú farið fram millum finskar sendimenn og Stalin. Men tógn var leingi um, hvat ið Russararnir vildu.

Nú, meðan teir finsku út-sendingarnir, figgjarmálaráð-Tanner og finski gesanturin í Svoriki Paasikivi, eru á øðrum sinni á veg til Ruslands fyrri at samráðast, hevur Ruslands uttanríkisráðharri Molotof hildið stóra røðu.

Finnar eru illa við, at Molotof skal hava hildið røðuna, áðrenn

endaligt úrslit var fingið av samráðingunum; tí, sigur uttan-ríkisnevnd Finnlands: samráð-ingarnar vóru »fortrógar«. Men, sigur nevndin: finsku útsend-ingarnir eru kortini ikki heim-kallaðir, men halda leiðina fram til víðari samráðing.

Hvat er tað so, Rusland hevur kravt av Finnlandi?

At byrja við, sigur Molotov, vildi Rusland hava Finland at ganga við til slíka »støttepakte«, sum teir høvdu fingið í lag við Estland, Letland og Lithauen.

Men tá ið Finnland ikki vildi ganga við til tilíkan sáttmála, hava russarar ynskt at fingið eitt petti vestur eftir av norður-strondini í finsku buktini. Hetta strekkið skal Rusland nýta til her- og flotastøðu. Finnland skal so aftur imóti fáa dupult so stórt øki frá Ruslandi ádra-staðni og rætt til at kríggsgyrða Álandsoyggjarnar, men Rusland skal tó hava rætt til at vera, uppi í hesara kríggssdubban. So bjóða Russararnir aftrat at gera ikki-álopssáttmálan við Finnland enn og tryggja, og at økja hina figgjarglugu samvinnuna millum bæði londini.

Svenskararnir eru illa við Molotofs røðu. Teir siga krøvini vera so vörðin, at Finnland kann ikki gera annað enn siga nei til tey russisku krøvini.

Støðan er meir enn dapur. Gevur Finnland ikki eftir, sigur Molotov, vil tað fáa stórar trupulleikar at kenna.

Til Købmænd og Bagere.

Beholdningen af Rugkorn bliver nu formålet, og kan Købmænd og Bagere købe Rugmel i hele og halve Sække hos Vareforsynningen. Udsalgspris for Melet fra Forretning maa ikke overstige 38 Ore pr. kg.

Vareforsynningens Kontor,
Havnepladsen — Thorshavn.
Telefon 385.

Lýsing.

Tað verður her gjørt kunnigt, at tann av býráðnum samtykta figgjarettan yvir inntøkur og útreiðslur hjá kommunu, havnini og elektricitetsverkinum fyrri árið 1940 er til skjals á býráðsskriv-stovuni frá 1. til 14. november 1939 frá kl. 12—14.

Tórshavnar Býráð,
tann 31. oktober 1939.

Ítróttarsamband Føroya (Í.S.F.)

heldur fund á Sjómannsheim-inum í Havn, leygarkvøldið 11. november kl. 8. Rætt til at mæta hevur ein limur (umbodsmáður) fyrri hvørt felag, ið stendur í Í. S. F. Eisini hava beinleiðis limir rætt til at koma til fundar.

Stjórn Í. S. F. S.